

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Illvstrivm Virorum Epistolae, Hebraicae, Graecae et Latinae, Ad Ioannem Reuchlin Phorcensem virum nostra aetate doctissimum diuersis temporibus missae

Reuchlin, Johannes

Hagenoae, 1519

Ioannes Reuchlin, Guilielmo Copo medicinae Doctori, apud parisios. S. D.
P.

[urn:nbn:de:bsz:31-270838](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270838)

P I S T. I L L V S T. V I R O R V M A D.
nem sedis Apostolicæ, cui præfatus Doctor Io. Reuchlin se sem-
per subiecit, suum retinere uigorem. Qua in re nobis nihil facie-
tis gratius, pari uel uberiore gratitudine compensandum. Felici-
ter ualete. Ex Stutgarten. XIII. KL. Iulias. Anno. M. D. XIII.

Guilielmus Copus Basiliensis Medicinæ Doctor,
Ioanni Reuchlin Phorcensi
S. D. P.

QUANTO ANTE hac nulla mihi fuit cū excellentia
tua necessitudo celeberrime Doctor, non potui tamen nō
dolere, quum nomen tuum adeo ab indoctis calumniari
intelligerem, cuius rei Historiam ab his qui una cum
obrectatoribus tuis tum aderant lucidissime intelliges. Ego age-
bam in aula Christianissimi Fræcorum Regis, quum te amula-
cerarent, interea Episcopus, qui hostibus tuis fauebat, cum multa
in te diceret, famam tuam laniando, interrogatus a Regia Ma-
iestate an te noscerem, respondi, quadraginta iam annis non ui-
disse me te, sed tum quum Basileæ docebas Præceptorem meū
Ioannem Heberling Gahundensem scire me, te celebratissi-
mi fuisse nominis, & in liberalibus artibus & literis humanitatis
adeo, ut ea tempestate nemo tibi esset comparandus, nec defuisse
te ab illo tempore continuam in literis operā collocare, atq; hu-
ius rei locupletissimos testes esse libros multa eruditioe repletos,
qui ex officina tua prodierunt. Tunc aduersarius ille, quum nihil
aliud haberet quo uerba mea refelleret, dixit me pariter Iudaifa-
re. Hæc ideo scribere uolui, ut noscas me tibi deditissimum, atq;
pro nominis tui defensione, uel ultima etiam experturum. Vale
ex Parisiorum Lutecia, octauo kal. Septembres An. M. D. XIII.

Ioannes Reuchlin, Guilielmo Copo Medicinæ
Doctori, apud Parisios. S. D. P.

QUOD TAM fideliter & confidenter literatissime Cope, do-
ctrinarum mearum nepos, integritatem honoris mei corā
Rege Francorū & potētissimis obrectatoribus meis
commemoratione ueteris nostræ uitæ defenderis, merito ingen-
tes tibi ago gratias. Id autē nō nisi diuinit⁹ ita cecidisse arbitror,

IOAN. REUCH. LIB. SECVND.

Quisq; adeo ubi absens lacerabar, ubi laniabar ab insidiatoribus
 occultis, ibi nescio quis casus, quæ fortuna te mihi subito dedit
 amplificatorem dignitatis meæ, quanquam uicit malorum ho-
 minum pertinacia tuam illam fraternam erga me plenā huma-
 nitatis, & pietatis uoluntatem, quo minus prohibere ualueris Re-
 giam a me auersionem. Nemo id miretur, nemo stupeat, longe
 plura enim possunt illi principum Pœnitentiarum, reatum & tur-
 pitudinum conscii, qua occasione ipsi de medio confessionum
 extorquent a pœnitentibus quodcunq; libet. Pròinde supposue-
 runt ad eam rem Prædicatores, ordinis sui fraterculum Regis pœ-
 nitentiarum ut suis sibi uafriis facilem Regē conduceret quor-
 sum optarent. Illi uero Patres & Magistri nostri non eo debebat
 peccare, q̄ Regis indulgentiā consequuti erant, quin potius anim
 aduertere, q̄ deus habet iudicē oculum (ut ait Homerus) quā
 & si lentō quandoq; gradu procedat ad uindictam, tamen tardita-
 tem supplicii grauitate compenfat. Fecissent prudentius tui Pari-
 sienes bonam filii sui famam conseruādo, q̄ sororis suæ Agrippi-
 næ Calumnias iuuando. Fecissent sanctius obediendo Apostoli-
 cis sententiis, inhibitionibus & mandatis, quā temerarie furioseq;
 aut si leuius dici uelis, stulte per ignorantiam crassam & supinam
 aduersus Romanam Iurisdictionē proteruendo. Si nescis Cope,
 fuit hæc Apostolica sententia his uerbis promulgata. Pronuncia-
 mus, decernimus & declaramus, libellum Ocularis Speculi cum
 sua annexa declaratione in actis causæ deductum (cum ex decla-
 ratione & declarato sit unus & idē liber & sui ipsius declaratiuus)
 a DN. Ioanne Reuchlin Doctore compilatum atq; editum, de
 suspitione atq; insimulatione hæreticæ prauitatis aliisq; crimini-
 bus sibi per Fratrem Iacobum ante dictum hac in causa aduersa-
 rium ex aduerso principalem eidemq; adhærētes, indebite teme-
 rarie iniuste tacita ueritate fuisse & esse notatum atq; diffama-
 tum, sibiq; Fratri IACOBO & eidem adhærentibus, aut sua quo-
 modolibet interesse habere putātibus diffamationes & accusatio-
 nes huiusmodi facere & publicare minime licuisse neque licere,
 & eisdem omnibus aduersariis & singulis aliis super præmissis
 perpetuum silentium imponendum fore & imponimus, nec non

E P I S. I L L V S T. V I R O R V M A D

pari nostra diffinitiva sententia decernimus & declaramus super memoratum libellum, cum eius declaratione annexa, ut præfert, nullam hæresim aut errorem ab ecclesia publice damnatum, manifeste sapere aut continere, perfidis Iudæis non plus quàm deceat aut iura permittant fauorabile fore, aut ecclesiæ Dei seu sacris eiusdem doctoribus, neque iniuriosum neque irreuerentialem esse, & ab omnibus ipsum Oculare speculum cum eius annexa declaratione, quæ in singulis coniunctam cum libello & repetitam esse uolumus, legi & publicari posse, diffamatiõe in contrarium ab aduersariis de ducta non obstante. Simili modo pari nostra diffinitiva SENTENTIA ante dictum Fratrem Iacobum Inquisitorem in expensis in huiusmodi causa pro parte dicti Domini Ioannis Reuchlin Doctoris, tam coram nobis & nostris subdelegatis quàm Mogutiæ legitime factis condemnandum fore & cõdemnamus, quarum taxationem nobis in posterum referuamus. Hæc Cõmissarius apostolicus reuerendus & Illustrius Dominus Spirensis Episcopus. Audi nunc quid Reuerendissimi Cardinales appellatione remota in dices dati Grimanus & Anconitanus. Districte præcipiẽdo, inquit, mandamus, quatenus Reuerendissimo in Christo patri & domino, domino Dei & Apostolicæ sedis gratia Archiepiscopo Coloniensi sub interdicto ingressus ecclesiæ, eiusque in spiritualibus & temporalibus Vicario seu Officiali generali, cæterisque officialibus Iudicibus, Commissariis, delegatis, subdelegatis, ordinariis, extraordinariis quibuscumque quacumque autoritate fungentibus, & præsertim Arnolde Tungaro, & cæteris Theologis, Theologiæ facultatibus Inquisitoribus & Vniuersitatibus, omnibusque aliis & singulis, quorum interest, intererit aut interesse poterit quomodolibet in futurum, quibuscumque nominibus censeantur, & quacumque præfulgeant dignitate, de quibus pro parte dicti DN. Ioannis Reuchlin principalis fueritis requisiti, seu alter uestrum fuerit requisitus sub excommunicationis suspensionis & interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis & censuris etiam trium millium ducatorum auri de Camera boni & iusti pöderis, pro una ipsi Camera apostolicæ & pro alia medietatibus parti applicãdorum pœnis quas FERIMVS in his scriptis, quasque QVEMLIBET huiusmodi no

IO. REUCH. LIBER SECVND.

fræ Inhibitioni contrauenientem incurrere uolumus ipso facto, inhibeat. Q VIBVS NOS etiam unâ cum præfato Reue rendissimo Cardinali sancti Eusebii, tenore præsentiu sub similibus pœnis inhibemus, ne ipsi uel eorum alter in causa & causis huius modi, per se uel aliû, seu alios, publice uel occulte, directe uel indi recte, quouis quæsito colore uel ingenio, in uilipendium litispē dentia & Iurisdictionis nostræ, immo uerius Apostolicæ aut in di cti Domini Io. Reuchlin principalis, Iurisq; sui præiudiciû & gra uamen, lite & causâ huiusmodi sic coram nobis indecisispē den tibus, quicquam attentare, seu innouare præsumât. Quod si secus factum fuerit, id totum reuocare & ad statum pristinum reducere & ad dictarum excommunicatiōis & aliarum censurarum & pœ narum DECLARATIONEM earumque aggrauationem reaggrauationem, interdicti ecclesiastici appositionem, ac auxilii brachii secularis iuocationem procedere curabimus, iusticia me diante. Da igitur Cope operam, etiam atq; etiam oro, ut Christia nissimus ipse rex tuus, te monstrante tuoq; ductu, me Christianû esse Doctorem, uel ex his Apostolicis sententiis & inhibitionibus agnoscat, & cogitet se fraudibus Pœnitentiarii sui Parui, quippe Fratricelli ac de Fraterculorum numero deceptum, seductumq; fuisse, quo minus ipse mihi succenseat, si præconia quibus Faculta tem Parisiensem huc usque plurimum exornaueram dum mater erat, postea q̄ mihi uersa fuerit in Nouercam, recantauero, & lau des Parisiensium toto uitæ meæ tempore cum eorum summo ui tuperio recte mutauero. Est enī iniusta Nouerca, ut ait Virgilius. Et Seruius. Hoc, inquit, perpetuū est Nouercæ epitheton. Pro quo uelim similiter expectet de me omnes Theologistæ, quos ego ue ros esse theologos, licet deceptus, arbitrabar, male astæ uitæ ac ui tiorum suorum immortale uituperium. De ipsis enim & singulis & omnibus contrariam Stefichoro Palinodiam, aspirantibus Mu sis agam, ut sibi ab illis malis caueant omnes boni, & eisdem eue niat Neoptolemia uindicta. Vale mi Cope, nostri prælii armi ger fidelissime.

Henricus Glareanus Heluetius, Poeta laureatus,
Ioanni Reuchlin LL. Doctori S. D. P.